

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudce JUDr. Ivo Pospíšila a soudkyně Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **T. T. D.**, zastoupena Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem, se sídlem Vinohradská 22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2019, č. j. OAM-635/ZA-ZA11-HA13-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 6. 2020, č. j. 60 Az 6/2020-23,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Dne 13. 7. 2019 podala žalobkyně žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V řízení před správním orgánem uvedla, že je státní příslušnicí Vietnamské socialistické republiky, ale ve své zemi žila naposledy v roce 2007, od té doby žije v České republice. Při vycestování z vlasti disponovala pracovním vízem. Vietnam poté dvakrát navštívila v letech 2009 a 2010. V té době měla vízum za účelem sloučení rodiny. Pobytové povolení jí zaniklo, protože nepožádala o jeho prodloužení. V červenci 2018 jí bylo uloženo správní vyhoštění. Jako důvod pro podání žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že v České republice žije již dlouho, má zde zázemí a rodinu, konkrétně manžela, a narodili se zde oba jejich synové (ve věku 3 a 11 let). Starší syn nyní žije s rodiči manžela ve Vietnamu, kde chodí do školy. Žalobkyně chce syna přivést zpět do Česka a přeje si žít s rodinou tady. Ve Vietnamu neměla žádné problémy, alepokud by se tam vrátila, manžel by to v Česku sám nezvládl, jelikož společně provozují obchod s potravinami. Zároveň zde nechce nechat děti samotné. Jako rodina se do Vietnamu vrátit nemohou z důvodu nedostatku finančních prostředků. Dne 5. 12. 2019 žalovaný rozhodnutím č. j. OAM-635/ZA-ZA11-HA13-2019 mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, žalobkyni neudělil.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu ke Krajskému soudu v Plzni. Namítala nepřezkoumatelnost rozhodnutí, jelikož z něj není zřejmé, ze kterých zákonných ustanovení žalovaný při svém rozhodování postupoval a nelze seznat, z jakého důvodu žalobkyni nebyla udělena mezinárodní ochrana, zda pro nedůvodnost nebo pro neexistenci důvodů vylučujících mezinárodní ochranu. Podle žalobkyně jsou v jejím případě dány důvody zvláštního zřetele, pro něž by jí měl být udělen humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu.

[3] Krajský soud neshledal vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, a žalobu jako nedůvodnou zamítl. Z napadeného rozhodnutí žalovaného je zřejmé, podle jakých ustanovení zákona o azylu žalovaný postupoval a jakými úvahami se řídil. Žalovaný srozumitelně, logicky a věcně zhodnotil absenci důvodů pro udělení humanitárního azylu. Situace žalobkyně se nevymyká situaci matek, které nesplňují předpoklady pro udělení azylu. Neudělení mezinárodní ochrany neznamena, že by byla žalobkyně odtrhnuta od svého dítěte, které může vycestovat s ní nebo zůstat v ČR s otcem na základě dohody rodičů. Nejde ani o zásah do práv dítěte, které je povinno dbát svých rodičů. Způsob a obsah výkonu rodičovských práv zůstává na uvážení rodičů a rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany jim v tom nebrání. Při rozhodování žalovaný nemusel zohledňovat nejlepší zájem dítěte, protože rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany matce se dítěte může týkat pouze zprostředkovaně ve faktické rovině (srov. nálezn Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 950/19 ze dne 14. 4. 2020).

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Rozsudek je zatížen vadou nepřezkoumatelnosti, neboť se v něm krajský soud nevypořádal s důvody žádosti stěžovatelky. S ohledem na její domovskou zemi může mít pro stěžovatelku velmi vážné důsledky a hrozí jí nebezpečí vážné újmy. Dle jejího názoru je soud paušálně ve shodě s napadeným rozhodnutím správního orgánu odmítl. Rozhodnutí, a také napadený rozsudek, který je vyhodnotil jako bezvadný, považuje za nezákonný, jelikož nevychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci.

[6] Stěžovatelka má za to, že jsou dány důvody zvláštního zřetele, pro něž by jí měl být udělen humanitární azyl. Nemůže požádat o jiný druh pobytového oprávnění, přičemž na území má nezletilé děti, které zde mají povolení k trvalému pobytu. Zamítnutím její žádosti by byla nucena vycestovat a došlo by k oddělení matky od dítěte. Takový postup by byl v rozporu s Úmluvou o právech dítěte i s právem na rodinný život ve smyslu čl. 32 Listiny základních práv a svobod.

[7] Stěžovatelka dále namítala, že její situace je složitá, jelikož otec dětí bojuje o jejich svěření do své péče s tím, že pokud ona nemá na území oprávněný pobyt, hrozí jí, že bude nucena opustit území, aniž by měla reálnou možnost se za nimi v brzké době vrátit. Tato situace je onou okolností hodnou zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka se domnívá, že došlo k porušení zásady týkající se mezní správního uvážení, neboť není patrno, z jakých osobních poměrů žadatelky a konkrétní situace ve Vietnamu žalovaný vycházel. Zároveň odkazuje na judikaturu (rozsudek Krajského soudu v Hradci

Králové sp. zn. 52 Az 46/2003; rozsudek Krajského soudu v Praze sp. zn. 47 Az 114/2003; rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2005, č. j. 4 Azs 421/2004 – 99), ze které dovozuje, že rozhodnutí správních orgánů musí být řádně odůvodněno.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její důvodnost, neboť se domnívá, že jak rozhodnutí ve věci udělení mezinárodní ochrany, tak rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal na obsah správního spisu, vydané rozhodnutí a své vyjádření k žalobě. Žalovaný proto navrhuje kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost dle § 104a odst. 1 s. ř. s. Pokud Nejvyšší správní soud neshledá důvody k odmítnutí, navrhuje ji zamítnout pro její nedůvodnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost je včasná, podaná oprávněnou osobou a přípustná. Jelikož se však jedná o kasační stížnost podanou ve věci udělení mezinárodní ochrany, zabýval se soud v souladu s § 104a s. ř. s. nejprve tím, zda podaná kasační stížnost svým významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a zda je tedy ve smyslu citovaného ustanovení přijatelná.

[10] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního podrobně vyložil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Ve věci stěžovatelky však podmínky přijatelnosti naplněny nejsou.

[11] Nejvyšší správní soud nezjistil, že by napadený rozsudek trpěl vadami, které podle jeho setrvalé judikatury zakládají důvod nepřezkoumatelnosti (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, č. 133/2004 Sb. NSS; či ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, č. 787/2006 Sb. NSS). Krajský soud se v odůvodnění napadeného rozsudku všemi námitkami stěžovatelky zabýval a v dostatečném rozsahu je vypořádal.

[12] Nelze přisvědčit stěžovateli, že v řízení o azylu se zkoumá nejlepší zájem dítěte. Nejlepší zájem dítěte se totiž zkoumá (posuzuje) ve vztahu k přiměřenosti správního vyhoštění stěžovatelky (či obecně v pobytových otázkách a s tím souvisejících řízeních). Tato otázka v azylovém řízení z povahy věci, dle ustálené judikatury, nenachází své místo (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2016, č. j. 6 Azs 166/2016 – 28, či ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 49/2020 – 32).

[13] Smysl humanitárního azylu spočívá v tom, že rozhodující správní orgán má možnost poskytnout azyl i v situacích, na něž důvody uvedené v § 12 a § 13 zákona o azylu nedopadají. Správní orgán tak může reagovat na takové situace, které v době přijímání zákona o azylu nebyly jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu předvídatelné

a v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). V tomto řízení se bez dalšího přímo nezkoumá nejlepší zájem dítěte (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2016, č. j. 6 Azs 166/2016 - 28). Nejlepší zájem dítěte má být primárně zkoumán ve vztahu k přiměřenosti správního vyhoštění stěžovatelky. Nelze však vyloučit, že případ hodný zvláštního zřetele (důvod pro udělení humanitárního azylu) bude ojediněle nepřímě spojen i s nezletilým dítětem, nepůjde však přímo o nejlepší zájem dítěte (např. u matky se může rozvinout hluboká duševní nemoc vyvolaná stresem spojeným s dopadem výsledku azylového řízení na život jejího dítěte).

[14] Stěžovatelka konkrétně namítala, že důvodem zvláštního zřetele hodným je skutečnost, že má na území České republiky dítě, které zde má trvalý pobyt a žije zde s rodinou několik let. Žalovaný i krajský soud se nelehkou životní situací stěžovatelky zabývali podrobně, přičemž zohlednili všechna specifika dané věci. Uzavřeli, že azylové řízení není prostředkem k legalizaci pobytu cizince na území České republiky, ale má sloužit těm příslušníkům cizích států, kteří jsou na území státu původu vystaveni pronásledování ve smyslu zákona o azylu nebo kteří mají strach z takového pronásledování (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43, usnesení ze dne 22. 7. 2014, č. j. 9 Azs 117/2014 - 93). Osobní situace stěžovatelky nebyla případem hodným zvláštního zřetele.

[15] Ačkoliv Nejvyšší správní soud chápe, že stěžovatelka se může nacházet v obtížné osobní situaci, upozorňuje, že ani humanitární azyl nemá sloužit k legalizaci pobytu cizince. Tento druh ochrany připadá v úvahu typicky u osob zvláště těžce postižených či nemocných, případně v kombinaci s vysokým věkem, nebo u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory (srov. k tomu např. rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). V takovéto situaci se však stěžovatelka, jak plyne ze shora uvedených skutečností, nenacházela a Nejvyšší správní soud proto souhlasí se žalovaným i krajským soudem, že nebylo namístě aplikovat ani ustanovení týkající se humanitárního azylu. Rozsudek krajského soudu stručně, přesto velmi jasně a výstižně, posoudil i kvalitu odůvodnění otázky nepřiznání humanitárního azylu, přičemž jeho závěry vycházely z dostatečně zjištěného skutkového stavu.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájem stěžovatelky. Na všechny její námitky poskytuje ustálená judikatura soudu dostatečnou odpověď. Z tohoto důvodu kasační stížnost shledal nepřijatelnou a podle § 104a s. ř. s. ji odmítl.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. listopadu 2020

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu